יט: עושין פסין פרק שני עירובין

שהן כעשר אמות. לא שייך למיפרך מנינא אתא לאשמעינן כדפריך בפ"ק דקדושין (דף ח.) כיון דלא אשמעינו מנין פרות: **בבור** שתים עשרה ב"ע **לא פליגי**. הוה מצי למנקט בבור אחת עשרה ושלש ומשהו ולא דק: **רב פפא** ברייתא לא שמיע ליה. והא דמשני לעיל אכריחא דתירות על שלש עשרה היינו בתר דשמעה: **ואם** איתא זו היא מחיצה וזו היא מחיצה מיבעי ליה. קשה דהכא פשיטא ליה דהאלכת דיומדין עדיפי מפשוטין ולעיל אליבא דר"מ משמע ליה איפכא וי"ל דלעיל בעי היכי דכי נמי נאריך בדיומדין יהיה פרוץ מרוחה דאז פשוטין עדיפי דאיכא היכר טפי אבל הכא איירי בתחב הרבה שאם נאריך הדיומדין יהיה עומד מרוחה כדקתני אי אתה מודה בדיר וסכר ומוקצה שאפילו בית י' כורין או יותר מותר לכך פריך שפיר זו מחיצה זו מחיצה מבעי ליה: דהדרן

שהן כעשר דברי ר"מ ר' יהודה אומר כשלש עשרה אמה וכארבע עשרה אמה כעשר הא עשר הויין משום דבעי למיתנא סיפא כשלש עשרה (ה) כשלש עשרה טפי הויין משום דבעי למתני כארבע עשרה וכארבע עשרה הא לא הויא אמר רב פפא [א]יתירות על שלש עשרה ואינן מגיעות לארבע עשרה א"ר פפא בבור שמונה דכ"ע לא פליגי דלא בעינן פשוטין בבור שתים עשרה דכ"ע לא פליגי דבעינן פשוטין כי פליגי משמונה עד שתים עשרה לר' מאיר בעינן פשוטין לר' יהודה לא בעינן פשוטין ורב פפא מאי קמ"ל תנינא רב פפא [ב]ברייתא לא שמיע ליה וקמ"ל כברייתא: ארי"ך יות"ר בת"ל חצ"ת חצ"ר שיבש"ה סימן: בעא מיניה אביי מרבה האריך בדיומדין כשיעור פשוטין לר"מ מהו א"ל תניתוה ובלבד שירבה בפסין מאי לאו דמאריך בדיומדין לא [ג]דמפיש ועביד פשוטין א"ה האי ובלבד שירבה בפסין עד שירבה פסין מיבעי ליה תני [ד]עד שירבה פסין א"ד א"ל תניתוה ובלבד שירבה בפסין מאי לאו דמפיש ועביד פשוטין לא דמאריך בדיומדין הכי נמי מסתברא מדקתני ובלבד שירבה בפסין ש"מ בעא מיניה אביי מרבה יותר משלש עשרה אמה ושליש לר' יהודה מהו פשוטין עביד או בדיומדין מאריך א"ל תניתוה [ה]כמה הן מקורבין כדי ראשה ורובה של פרה וכמה מרוחקין אפי' כור ואפי' כוריים ר' יהודה אומר בית סאתים מותר יותר מבית סאתים אסור אמרו לו לר' יהודה אי אתה מודה בדיר וסהר ומוקצה וחצר אפילו בת חמשת כורים ואפי' בת עשרה כורים שמותר אמר להן זו מחיצה ואלו פסין ואם איתא זו מחיצה וזו (היא) מחיצה מיבעי ליה הכי קאמר זו תורת מחיצה עליה ופרצותיה בעשר ואלו תורת פסין עליהן ופרצותיהן בשלש עשרה אמה ושליש בעא מיניה אביי מרבה תל המתלקט עשרה מתוך ארבע נידון משום דיומד או אינו נידון משום דיומד א"ל תניתוה ר' שמעון בן אלעזר אומר [ו]היתה שם אבן מרובעת רואין כל שאילו תחלק ויש בה אמה לכאן ואמה לכאן נידון משום דיומד ואם לאו אינו נידון משום דיומד רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר היתה שם אבן עגולה רואין כל שאילו תחקק ותחלק ויש בה אמה לכאן ואמה לכאן נידון משום דיומד ואם לאו אינו נידון משום דיומד במאי קא מיפלגי מר סבר חד רואין אמרינן תרי רואין לא אמרינן ומר סבר אפי' תרי רואין נמי אמרינן [ז]בעא מיניה אביי מרבה חיצת הקנים קנה קנה פחות משלשה נידון משום דיומד או לאו אמר ליה [ח]תניתוה היה שם אילן או גדר או חיצת הקנים נידון משום דיומד מאי לאו [ט]קנה קנה פחות משלשה לא גודריתא דקני אי הכי היינו אילן ואלא מאי קנה קנה פחות משלשה היינו גדר אלא מאי אית לך למימר תרי גווני גדר הכא נמי תרי גווני אילן איכא דאמרי גודריתא דקני קא מיבעיא ליה גודריתא דקני מאי א"ל תניתוה היה שם גדר או אילן או חיצת הקנים נידון משום דיומד מאי לאו גודריתא דקני לא קנה קנה פחות משלשה אי הכי היינו גדר ואלא מאי גודריתא דקני היינו אילן אלא מאי אית לך למימר תרי

שהן כעשר דברי ר"מ. אומות שסה נקר. ולקמן פריך מאי כעשר הא עשר מכוונות הן: **כי"ג וי"ד**. שמונה נקר יצאו מכלל שלש עשרה ולכלל י"ד לא נאו די"ג אמה ושלש הן: **כבור**. דאב שמונה אפי' לר"מ לא בעינן פשוטין דכי מרחיק כדי לאשה ורוכה דהיינו שתי אמות לכל רוח נמצא המלא שבין ג' המחיצות שתים עשרה אמה והפסין רחבן אמה לכל רוח זה כנגד זה נמצא בין פס לפס שיעור פתח עשר אמות ור' מאיר בהכי סבר: **כבור שתים עשרה**. דכי מרחיק שתי אמות מכאן וכנגדם מכאן יש חלל המחילה י"ו אמה ומהן שתי אמות עומד הרי בין זה לזה י"ד פרוץ וכולי האי לא סבר רבי יהודה ובעינן פשוטין לכל לד דמכל לד ולד איכא י"ד אמות. ולקמן מפרש היכא משוי להו: **תנינא**. לדרב פפא דאמתני' דקתני לר' מאיר שסה נקר ולרבי יהודה שמונה נקר וממילא שמעינן דר"מ שרי בהכדלת עשר ור' יהודה שרי בהכדלת שלש עשרה אמה ושלש וכי קבעי ר' מאיר פשוטין ביותר מעשר קאמר: **רב פפא הך ברייתא**. דתנא שיעורא דעובי הפרות לא שמיע ליה ומתני' לא פרים להו ואתא רב פפא לפרושי לך מתניתין דשיעורא דר' מאיר עשר אמות ודר' יהודה שלש עשרה אמה ושלש והסכים רב פפא מדעתו למה שסגיט בברייתא דרשאה ורוכה שתי אמו' ועוביה אמה ושני שליטי אמה: **האריך בדיומדין**. יותר מאמה לכל לד עד שהעמיד ריוח שביעתים על עשר אמות: **מהו**. דווקא פשוטין קאמר דכיון דהרחיקן יותר משיעור חכמים בעינן היכר ביני ביני ולא סני בהאלכת דיומדין אלא מרחיק פורתא מן הפס ונותן שם פשוט וכן לאידך גיסא משום דליהוי היכירא או דילמא כיון דסוף סוף עשר ריוח הוא דאיכא לא מיתסר: **לר' יהודה**. דלא אלכך פשוטין הי עדיפא ליה פשוטין עדיפי ליה ומרוחקין מן הדיומדין י"ג אמה למיהוי היכירא ביני ביני ולא סני בהאלכת דיומדין או האלכת דיומדין עדיפא דלא ליתי אוילא דהאי גיסא והאי גיסא ולבטלה: **כמה הן מקורבין**. לבור: **אפילו כור**. ובלבד שירבה בפסין: **יותר מבית סאתים אסור**. שזה שיעור היקף שלא כתיקון: **דיר**. מוקף לדירה שהרועה דר שם בלילה: **זו מחיצה**. שלימה היא: **ואלו פסין הן**. וכין כל אחד ואחד שלש עשרה אמות ואין עומד אלא פס אמה בין כל שלש עשרה ושלש עשרה. אלמא לרבי יהודה פשוטין עביד דאי בדיומדין יהודה פשוטין עביד דאי בדיומדין מאריך הא מחיצה היא: **ופירצתה**. אוסרת ביותר מעשר: **ואלו תורת פסין עליהן**. ויש י"ג אמה בין האלכה לאלכה בביותר מבית סאתים לא מיתסר: **הל המתלקט** י'. טפחים: **מתוך ד'**. אמות. תל משופע אבל מדרונו זקוף קודם שימשך ד' אמות עלה ומתלקט גונהו לי' טפחים וקי"ל בהזורק במס' שבת (דף ק.) דלענין שבת הוי רשות היחיד הכא מאי אי קאי במקום ג' מן הדיומדין מי הוי כדיומד או לא. ולהכי נקט מתוך ד' שאם היה מדרונו משופע יפה ואינו מתלקט לגובה עשרה עד שימשך יותר מד' אמות ואפי' עלה גובהו לשפוע לעשר אמות אלרעא אמיכתא היא: **מרובעת**. אמה על אמה ואינה מתוקנת אלא מליקה שיעבל עוכי שביעתים ותעשה כמרזב דופן לכאן ודופן לכאן: **עגולה**. מתוקנת מקיקה לתקוף וליטול בליטת עיגול והלשון אמלעה לפיאותיה ותהא מרובעת ועדיין היא מתוקנת מליקה: **אמרי' נמי תרי רואין**. לר' ישמעאל ותל נמי כאלו עגולה דמי. לתנא קמא לא אמרינן תרי רואין: **חיצת קנים**. שעשאה לכאן ולכאן כעין דיומד: **גודריפא דקני**. קנים מתוכרים הרבה בענף ג' סמוך לארץ ומלמעלה הן מתפרסין: **תרי גווני אילן**. אלמעי' אילן שלם דאיכא למימר יתלה ויתקק ואלמעי' הלי אע"ג דליכא למימר הכי שרי הואיל ותחתיו אחד הוא[ו] כדיומד אבל קנה (ב) פחות מג' לא: **מאי לאו גודריפא דקני**. וש"מ דאע"ג דאין עוביו (ג) ד' (ה) כגונה עשרה אמרינן רואין: **לא קנה קנה פחות מג'**. דעשוי כדיומד ממש ובלא רואין איכא תיקון מעליא: אמר

עין משפט נר מצוה

ו א מיי' פי"ז מהלכות שבת הל' מ:
ז ב מיי' שם הלכה מט:
ח ג ד ה מיי' שם הלכה כח:

רבינו חננאל

אנוהן בעשר אמות. ר' יהודה אומר בשלש עשרה וכארבע עשרה. נמצא לר"מ עובי שש פרות כל פרה אמה ושני שלישי אמה עשר אמות. ולר' יהודה דתני ח' פרות י"ג אמה ושליש. אמר רב פפא בבור שמונה דברי הכל לא [בעינן] פשוטין, דהא אפילו לרבי מאיר דאית ליה עשר אמות בין הדיומד, פש ליה תרתי אימתי דיוח לכל רוח, דמעייל ליה לפרה ראשה ורוכה התם ומשקה להו(י), דדיומדין הללו יש להם ששה טפחים אילך וששה טפחים אילך, נמצא לר' מאיר שיעור הדיומדין שתי אמות, ובין הדיומדין כעשר אמות. הרי י"ב אמות על י"ב אמות. וכל שכן לר' יהודה דפש ליה ה' אמות ושליש. בבור י"ב אמות דברי הכל בעינן פשוטין. דאפילו לר' יהודה [לא] פש ליה אלא אמתא ושליש. כי פליגי בבור דאית ביה יתר משמונה אמות עד י"ב אמה. ולא כל י"ב אמה בכלל אלא י"א אמה ושליש, לר' מאיר בעי פשוטין לר' יהודה לא בעי פשוטין. פשיטא, ופריק רב פפא לא שמיעא ליה הא ברייתא דיהיב שיעור דפרה בארבה ועוביה וקא מפרש כי הא ברייתא. בעא מיניה אביי מרבה האריך בדיומדין הקבועין בזויות בשיעור פשוטין, פי' הפסין העומדים בזויות נקראין דיומדין מפני שהן מרובעים ונראין ששה טפחים לזה הצד וששה טפחים לצד האחר. והפס העומד באמצע נקרא פשוט, עתה אם האריך בפס שבזויות כשיעור י"ב טפחים מהו. ואסיקנא לליישנא קמא דלא כדיומדין דמו. ועוד בעא מיניה יתר מן"ג אמה ושליש אמה לר' יהודה כמה ממעטו, פשיטין עביד או מאריך בדיומדין. ואתא למפשטא מיהא דתניא וכמה הן הפסין מקורבין לבאר כדי ראשה ורובה של פרה. וכמה הן מרוחקין מן הבאר אפי' כור ואפילו כוריים. ר' יהודה אומר בית סאתים מותר, יתר מבית סאתים אסור. אמרו לו אי אתה אר' בדיר גם בסהר מוקצה וחצר אמר בית עשרת כוריים שמותר. אמר להן לפיכך מטלטלין בכולן אבל בבריאות פסין ולא מחיצות. וא"ת בדיומדין מאריך להו גם אילו מחיצות הן. ושנינן הכי

מסורת הש"ס

(א) נב' מסוס דבעי למיתני פיפא כשלש עשרה תנא רישא כעשר כשלש עשרה הא טפי הויין: (ב) רש"י ד"ה תרי גווני וכו' אבל קנה קנה פחות: (ג) ר"ת מאי לאו וכו' דאין עוביו שלשה כגונה עשרה:

מוסף רש"י

חיצת הקנים. קנים (מתוכרים, חלת שהיו נעוצים בסבל מחלה (לעיל סו.), היה שם אילן. בספר בירחות קאי, היה בתחת הפיאות אינן שעוביו אמה לכל לד (סוכה כד.), או גדר. מרוחב אמה על אמה. כל גדר סתם של תבנים הוא ואינו שיבת אמה על אמה כדי לתלות לשתי מחילות, אמה למזרח ואמה לצפון או לדרום (שם).

רבינו חננאל (המשך)

קאמר הללו דיר מוקצה חצר סהר תורת מחיצה עליהן ופירצתן בעשר. אבל ביראות תורת פסין עליהן ופירצתן ב"י אמה ושלישי. בעא מיניה אביי מרבה תל המתלקט עשרה מתוך ארבע נידון משום דיומד אי לא. א"ל תניתוה, היתה אבן מרובעת בראש הזוית, ראין כל שאילו תחלק ויש בה אמה לכאן ואמה לכאן נידון משום דיומד. ואי לא אינו נידון משום דיומד. ר' ישמעאל ב"ר יוחנן בן ברוקא אומר אפילו היא אבן עגולה ראין כל שאילו תחלק ותחקק ויש בה אמה לכאן ואמה לכאן נידון משום דיומד. [שמעינן] מי[הא] דתל המתלקט י' טפחים גובה מתוך ד' אמות אורך נידון משום דיומד. ותוב בעא מיניה חיצת הקנים קנה קנה פחות מג' טפחי' נידון משום דיומד אי לא. ופשט ליה מיהא דתניא היה שם אילן או גדר או חיצת הקנים נידון משום דיומד. ואי חיצת הקנים דקתני לאו חיצת קנים (פחות) קנה קנה פחות משלשה הן, ודחי לא, האי חיצת קנים גודריפא דקני הן. פי' עיקרי הקנים שהן מתוברין כולן באילו קנה אחד. אי הכי היינו אילן, כלומר גודריפא דקני דומין לאילן שעיקרו אחד ואמרינן מפוררין כו'. עד תרי גווני אילן. אבא דאמרי (הכל) [בכה"ג] (ששט) [ששוט] ליה גודריפא דקני בעא מיניה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com